

На основу члана 7. Одлуке о накнади за заштиту и унапређење животне средине Града Ниша ("Службени лист Града Ниша", бр.53/09) и члана 2. и 72. Пословника о раду Градског већа Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.1/13), Градско веће Града Ниша на седници одржаној, дана 28.10.2014. године, доноси

ПРОГРАМ МОНИТОРИНГА, ПРАЋЕЊА СТАЊА И ПРОГНОЗА АЕРОПОЛЕНА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НИША ЗА 2014/2015. ГОДИНУ

I - ОСНОВЕ ПРОГРАМА

На основу члана 3. тачка 9. Закона о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13), полен је окарактерисан као природни загађивач ваздуха.

Полен биљака је за човека један од најзначајнијих природних алергена који се могу наћи у ваздуху. Поленова зрна код више од 20% људске популације (сваки пети човек) изазивају алергијске реакције (бронхитис, коњуктивитис, дерматитис, поленска кијавица и др.).

Данас се врши идентификација полена за 24 биљне врсте (леска, јова, тиса и чемпреси, брест, топола, јавор, врба, јасен, бреза, граб, платан, орах, храст, бор, конопља траве, липа, боквица, киселица, коприва, штиркови, пелин, амброзија.)

Када цветање, а самим тим и полен достигну одређено стање зрелости, тада настаје емитовање полена помоћу метеоролошког механизма расипања.

Емисија полена је начелно повољнија при већој температури ваздуха, нижој влажности ваздуха и ветровоитом времену. Као највећи коровски алерген јавља се врста *Ambrosia artemisiifolia*.

Узорци из урбаних области разликују се од руралних. Бројна загађења у великим градовима доводе до отежавајућих околности код особа које су алергичне на полен (полен се везује за чађ, прашину и остале аерозагађиваче).

II - ЦИЉ ПРОГРАМА

Полен као природни загађивач ваздуха битан је узрочник алергијских реакција, тако да је неопходно спроводити:

1. континуирано мерење концентрације аерополена волуметријском методом препорученом од стране ИАА (Међународно удружење за аерологију);
2. праћење стања, прогнозу и редовно информисање јавности у циљу превенције алергијских болести и
3. обезбеђивање континуитета у формирању базе података аерополена за израду „календара полена“.

Град Ниш је део система Аеропалинолошке националне мреже Републике Србије, коју успоставља Агенција за заштиту животне средине Републике Србије.

III - МЕРНИ ИНТЕРВАЛИ

Временски период, током којег се врши континуирано - свакодневно узимање узорака, дефинисан је од стране Међународног удружења за аерологију (ИАА). У климатским условима наше земље овај период почиње око 1. фебруара (време почетка цветања леске и јове) и траје до првих дана новембра (завршетак цветања пелина и амброзије). Почетак и завршетак полинације могу, из године у годину, знатно да колебају, зависно од временских прилика.

Мерења обухватају три сезоне цветања:

- сезона цветања дрвећа - почиње почетком цветања леске и јове и траје од фебруара до почетка маја;
- сезона цветања трава - траје од маја до друге декаде јула. Поред трава овај период карактерише период цветања борова и липе и
- сезона цветања корова - траје од друге половине јула до новембра месеца.

IV - МЕРНИ ЛОКАЛИТЕТ

У сарадњи са Министарством енергетике, развоја и заштите животне средине Републике Србије - Агенцијом за заштиту животне средине и Институтом за јавно здравље Ниш, одређено је мерно место за мерење аерополена, на згради Института за јавно здравље Ниш, где је Агенција за заштиту животне средине поставила мерну станицу – клопку, која је купљена из средстава Републике Србије у циљу успостављања Државне мреже за праћење алергеног полена.

Из Института за јавно здравље Ниш, две особе су обучене од стране Европски сертификованог кадра (ИИА) за мерење концентрације алергеног полена и достављање података Агенцији за заштиту животне средине за Државну мрежу, која ове податке проверава и прослеђује у европску базу у Беч.

Програм мониторинга аерополена реализује Институт за јавно здравље Ниш, на основу сертификата о едукацији добијених од Агенције за заштиту животне средине Републике Србије.

V - НАЧИН И ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА

Концентрација алергеног полена у ваздуху се мери уређајима тзв. "клопкама" за полен. Једно мерно место репрезентује територију од 30 до 50 километара у пречнику, у зависности од орографије терена.

Аерополен се сакупља свакодневно, континуираном волуметријском методом (Hirst, 1952). Након квалитативне и квантитативне лабораторијске анализе аерополена, добијени резултати се изражавају као концентрације (број поленових зрна у m^3 ваздуха). Граничне вредности концентрација за полен дрвећа и полен трава је 30 зрна/ m^3 ваздуха, док је за полен корова 15 зрна/ m^3 ваздуха.

Концентрација полена се одређује за један дан, недељу, месец и годину, за сваку биљну врсту појединачно.

Мониторинг, праћење стања и прогноза аерополена на територији града Ниша у 2015. години обухвата следеће активности:

- мерење дневних концентрација алергеног полена - свакодневно током сезоне цветања биљака, у оквиру годишњег интервала (од фебруара до новембра месеца);
- лабораторијску обраду узорака и анализу резултата дневних концентрација полена;
- информисање јавности у циљу превенције алергијских болести што подразумева израду и постављање седмодневног извештаја на интернет страници Института за јавно здравље Ниш www.izjz-nis.org.rs;
- израду и достављање седмодневних нумеричких и описних извештаја о стању и прогнози аерополена;
- израду и достављање месечних извештаја о стању аерополена;

- израду годишњег извештаја стања и годишњег календара аероалергеног полена на територији града Ниша, са предлогом мера;
- дистрибуцију информација потенцијалним корисницима.

У случају прекорачења концентрација опасних по здравље људи јавност се обавештава, о локацији или подручју прекорачења, о врсти, времену почетка, трајању прекорачене концентрације, као и о могућим ефектима по здравље људи.

Институт за јавно здравље Ниш је у обавези да резултате о стању аерополена доставља Агенцији за заштиту животне средине Републике Србије и Управи за привреду, одрживи развој и заштиту животне средине Града Ниша.

Информације о стању аерополена доступне су јавности на званичном сајту Института за јавно здравље Ниш www.izjz-nis.org.rs Агенције за заштиту животне средине Републике Србије www.sepa.gov.rs и Управе за привреду, одрживи развој и заштиту животне средине Града Ниша www.privredanis.freeiz.com/ZivotnaSredina.htm.

VI - АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Реализација Програма мониторинга праћења стања и прогноза аерополена на територији града Ниша за 2014/2015. годину, обухвата две фазе:

I фаза – Доношење Програма мониторинга праћења стања и прогнозе аерополена на територији града Ниша за 2014/2015. годину, од стране Градског већа Града Ниша и

II фаза – Реализација Програма мониторинга праћења стања и прогнозе аерополена на територији града Ниша за 2014/2015. годину од стране Института за јавно здравље Ниш - специјализоване акредитоване куће са сертификатима од Агенције за заштиту животне средине Републике Србије.

VII - ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Програм праћења и прогнозе аерополена на територији града Ниша финансираће се из средстава, предвиђених Одлуком о буџету Града Ниша за 2014.годину, из средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине ("Службени лист Града Ниша", бр.95/13 и 85/14), раздео 3; глава 3.10.; функција 560; позиција 262, економска класификација 424 – специјализоване услуге, од укупно намењене апропријације у износу од 94.509.000,00 динара.

Програм објавити у „Службеном листу Града Ниша“.

Број: 1607-13/2014-03

У Нишу, 28.10.2014. године

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

Председник

Проф. др Зоран Перишић

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

У члану 7. Одлуке о накнади за заштиту и унапређење животне средине Града Ниша ("Службени лист Града Ниша", бр.53/09), дефинисано је да Градско веће Града Ниша, доноси Програме за сваку календарску годину, на предлог надлежне Управе за заштиту животне средине, који ће се финансирати из средстава Буџетског фонда.

Заштита животне средине уређује се Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр.135/04 и 36/09) и посебним законима.

У складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр.11/10, 75/10 и 63/13), члан 7. став 5. дефинише да надлежни органи могу пратити концентрације алергогеног полена.

Град као јединица локалне самоуправе је један од субјеката система заштите животне средине, са обавезом чувања и унапређења животне средине.

По препорукама Светске здравствене организације (WHO) врши се мониторинг најзначајних типова аероалергеног полена. Информисање јавности о концентрацији као и прогнозу полена, за осетљиве особе и лекаре представља првенствено превентивну меру и омогућава ефикасније лечење. Током сезоне, посебна пажња се усмерава на полен брезе, као најснажнијег алергена током цветања дрвећа, на све биљне врсте фамилије трава, укључујући житарице и посебно полен амброзије, као најзачајнијег аероалергена, током цветања корова.

У сарадњи са Министарством енергетике, развоја и заштите животне средине Републике Србије-Агенцијом за заштиту животне средине и Институтом за јавно здравље Ниш, одређено је мерно место за мерење аерополена, на згради Института за јавно здравље Ниш, где је Агенција за заштиту животне средине поставила мерну станицу – клопку, која је купљена из средстава Републике Србије у циљу успостављања Државне мреже за праћење алергеног полена.

Из Института за јавно здравље Ниш, две особе су обучене од стране Европски сертификованог кадра (ИИА) за мерење концентрације алергеног полена и достављање података Агенцији за заштиту животне средине за Државну мрежу, која ове податке проверава и прослеђује у европску базу у Беч.

Програм мониторинга аерополена реализује Институт за јавно здравље Ниш, на основу сертификата о едукацији добијених од Агенције за заштиту животне средине Републике Србије.

Програм мониторинга праћења стања и прогноза аерополена на територији града Ниша за 2014/2015. годину, прпрема Управа за привреду, одрживи развој и заштиту животне средине Града Ниша, доноси Градско веће Града Ниша, а финансирање одобрава Градоначелник Града Ниша.

Начелник
Управе за привреду, одрживи развој
и заштиту животне средине

Драган Карличић, дипл. правник

